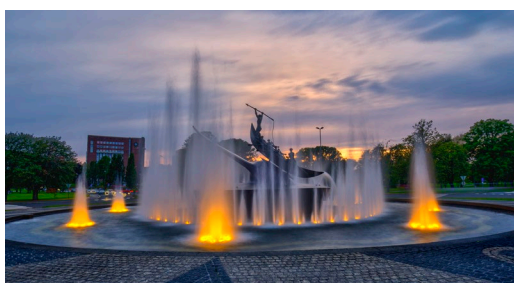

Visit VESTFOLD

Grunnlagsdokument for prosjektet Merket for bærekraftig reisemål og videre arbeid mot et mer

Bærekraftig reisemål i Vestfold

Innhold

INNLEDNING.....	3
BAKGRUNN.....	3
OM PROSJEKTET BÆREKRAFTIG REISEMÅL.....	4
HVORDAN ARBEIDES DET I PROSJEKTET	4
DESTINASJONSLEDELSE.....	5
ORGANISERING.....	6
PROSJEKTØKONOMI	7
ARBEIDET MED GRUNNLAGSDOKUMENTET	7
REVIDERING AV GRUNNLAGSDOKUMENT TIL HANDLINGSPLAN	7
STATUS BÆREKRAFT FOR REISELIVET I VÅRE KOMMUNER I DAG.....	8

INNLEDNING

Visit Vestfold jobber for fortsatt vekst og utvikling i reiselivet. Det er viktig å sikre at denne utvikling skjer i en bærekraftig retning slik at reiselivets tilbud kan bli til glede for kommende generasjoner, gi positiv innvirkning på lokalmiljøet og bidra til lønnsomhet i bedriftene

Markedet for bærekraftige bedrifter og produkter øker, og med det også kravene til å dokumentere bærekraft. «Merket for bærekraftig reisemål» er et verktøy for reisemål som ønsker å jobbe langsiktig og fokusert med bærekraft i reiselivet. Det er langsiktig innovasjonsarbeid og en arbeidsprosess som sikrer en systematisk og helhetlig utvikling med utgangspunkt i de ti prinsippene for bærekraftig reiseliv.

Målet med Merket for bærekraftig reisemål er å tilrettelegge for at destinasjonsselskap, kommune og andre som utgjør destinasjonsledelsen på et reisemål, sammen kan planlegge, iverksette, måle, forbedre og formidle den jobben de gjør for et mer bærekraftig reiseliv. Å kvalifisere for merket betyr ikke at reisemålet ER bærekraftig, men merket forplikter reisemålet til å fortsette å prioritere bærekraftige og innovative løsninger i reiselivet.

Arbeidet med merket går over ca. 2 år. Standarden for bærekraftig reisemålsutvikling legges til grunn for arbeidet og er utviklet av Innovasjon Norge. I prosjektet er det en rekke indikatorer som skal besvares og arbeidet følges tett opp med støtte fra ekstern prosessveileder, som skal være med å sikre god leveranse slik at reisemålet kvalifiserer til Merket for bærekraftig reisemål.

Det skal gjennom prosjektet utarbeides en handlingsplan med to hovedaspekter; Plan og tiltak for oppnåelse av Merket for bærekraftig reisemål og plan og tiltak for en videre bærekraftig utvikling av reisemålet. Tiltakene i handlingsplanen utarbeides av Visit Vestfold i samarbeid med kommunene og aktører.

BAKGRUNN

Prosjektet startet opp avgrenset geografisk til områdene Tønsberg og Færder. Kommunene hadde her en definert reiselivsstrategi i bunn med uttalt mål om bærekraftig reiselivsutvikling.

På dette tidspunktet hadde Innovasjon Norge organisert prosjektet i Fase 1 og Fase 2. Prosjektorganiseringen ble senere endret av Innovasjon Norge til å ikke være faseinndelt, men kun ha et hovedprosjekt.

Tønsberg og Færder ble godkjent i Fase 1 i den gamle Standard 2.0.

Et uttalt mål og en premiss ble at alle kommunene i Vestfold skal jobbe for å oppnå Merket for bærekraftig reisemål. Oktober 2021 ble det oppstart for de 4 siste kommunene; Holmestrand, Horten, Sandefjord og Larvik. Med bakgrunn i pandemi og ny nedstenging i desember ble fysiske møter flyttet til siste uken i januar 2022. Alle de 6 kommunene hadde felles gjenoppstart i hovedprosjekt i august 2023.

Det ble da gjennomført informasjons- og innspillmøter i kommunene Larvik, Sandefjord, Horten og Holmestrand. Med forankring, i innspillene som kom i møtene, er det jobbet frem en revidert utgave av grunnlagsdokumentet med tiltak, slik at den nå gjelder for alle de 6 kommunene.

Regional strategi for reiseliv og opplevelser 2022 – 2030 med handlingsprogram (Vestfold og Telemark fylkeskommune), ligger som felles grunnlag og strategi for reiselivet og de seks kommunene i Vestfold.

Handlingsplanen for Merket bærekraftig reisemål gir Visit Vestfold, kommunene og næringen en plattform for videre arbeide for et målrettet utviklingsarbeid med bærekraftig fortegn for reiselivet. Planen har et langsiktig perspektiv hvor målet er å involvere bredt for å oppnå kontinuerlig forbedringer innen de ti prinsippene for bærekraftig reiseliv (se side 4). Handlingsplanen handler først og fremst

om å sikre at aktørene i regionen, både offentlige og private, jobber målrettet for at Vestfold som reisemål skal bli mer bærekraftig, både på kort og lang sikt.

Innovasjon Norge forvalter prosessen for Merket for bærekraftig reisemål med fagansvar. Det er også egne midler avsatt for reisemål som tar del i ordningen. Her har Visit Vestfold, ved søknad, fått tildelt midler til prosjektet med forutsetning om deltakelse fra alle kommunene.

Vestfold fylkeskommune har støttet prosjektet med midler. Innovasjon Norge og Vestfold fylkeskommune deltar som observatører i styringsgruppen.

OM PROSJEKTET BÆREKRAFTIG REISEMÅL

Merkeordningen «Bærekraftig reisemål» er et kvalitetsmerke for reisemål i Norge. Merket bygger på en standard som setter tydelige krav til reisemålets evne til bærekraftig virksomhet og utvikling. Merkeordningen er et tilbud til norske reisemål som ønsker å ta et ansvar for reiselivets påvirkning på miljøet. Forutsetningen for merkingen er at reisemålet tar vare på natur, miljø og kultur, styrker sosiale verdier og er økonomisk levedyktig. Standarden tar utgangspunkt i de 10 prinsippene for bærekraftig reiseliv fra FNs reiselivsorganisasjon UNWTO og må sees i sammenheng med øvrige planer i kommunene.

10 PRINSIPPENE FOR ET BÆREKRAFTIG REISELIV (UNWTO)

Bevaring av natur, kultur og miljø	Styrking av sosiale verdier	Økonomisk levedyktighet
<p>1 Kulturell rikdom 2 Naturmangfold 3 Klimautslipp og -tilpasning 4 Rent miljø og ressurseffektivitet</p> 	<p>5 Lokal besøksstyring 6 Lokal livskvalitet og engasjement 7 Jobbkvalitet for reiselivsansatte 8 Gjestetilfredshet og trygghet og opplevelseskvalitet</p> 	<p>9 Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsdestinasjoner gjennom lokal verdiskaping 10 Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsbedrifter</p>

HVORDAN ARBEIDES DET I PROSJEKTET

Hovedprosjekt (18 mnd.)

Hoveddel i prosjektet vil det jobbes med samlet for alle 6 kommuner. Det skal kartlegges og iverksettes utviklingsarbeid i henhold til bærekraftig reisemålsutvikling og den nye Standard 3.0. skal besvares i sin helhet. Dette er et omfattende arbeid som utføres av prosjektleder med innspill og underlagsdokumentasjon fra både kommuner og aktører. Arbeidet startet i august 2023.

Når alle indikatorer er besvart i Standard 3.0 gjennomgås den av en kontrollør. Ved godkjent besvarelse overrekkes diplom, og reisemålet får rett til å bruke logoen «Bærekraftig reisemål» i markedsføring av reisemålet. Denne prosessen forventes å være klar ved utgangen av Q1 2025.

Tidslinjen

Visit Vestfold		2023	2024		2025	2026 -2027	2028
Reisemål	2020	August - Desember	Januar- Juli	August- Desember	Januar- Februar	Februar	Februar
Tønsberg/ Færder	Fase 1						
Larvik, Sandefjord, Horten, Holmestrand	Oppstart / forankring						
Samlet Vestfold		Felles oppstart i 3.0	Handlingsplan		Sluttleveranse	Årlig rapportering	Remerking

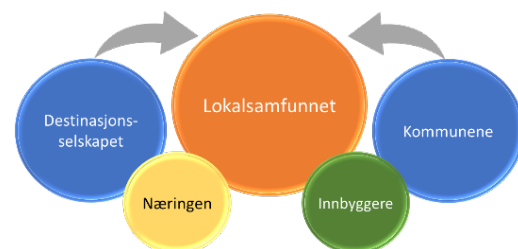
Årlige rapporter og re-merking etter godkjent merking som et Bærekraftig reisemål

Visit Vestfold, sammen med styringsgruppen og destinasjonsledelsen, er ansvarlig for å organisere og drive arbeidet videre etter prosjektperioden. Det skal årlig lages en rapport til Innovasjon Norge over gjennomførte tiltak og status på reisemålet.

Hvert 3. år foretas en re-merking. Det innebærer en oppdatering av hele standarden for bærekraftig reisemål som ligger i den digitale portalen. Dette er et mer omfattende arbeid som det må planlegges godt for slik at det finnes gjennomføringsressurser både i form av arbeidsressurser og økonomiske midler.

DESTINASJONSLEDELSE

Destinasjonsledelse er de aktørene som sammen, formelt eller uformelt, leder utviklingen av reiselivet på reisemålet. Begrepet destinasjonsledelsen brukes om funksjonen og samarbeidet mellom flere aktører, som kommune og destinasjonsselskap, frivillige organisasjoner og reiselivsaktører. Et godt samarbeid og god samhandling mellom kommunen og reiselivsnæringen er en forutsetning for å lykkes med en utvikling som er bærekraftig både for de besøkende og for lokalbefolkningen.

Merkeordningen setter krav til aktørene og kommunene sin evne til bærekraftig samarbeid og utvikling. Det forutsetter at vi tar vare på vår natur, vår kultur og vårt miljø. At vi styrker våre sosiale verdier og får frem det som gjør oss stolte. Vi skal gjennom langsiktig bærekraftig utvikling klare å skape nye arbeidsplasser og bidra til en verdiskaping som gjør reiselivet økonomisk levedyktig. Dette krever godt samarbeid gjennom å *få ting gjort*. I alle kommunenes strategiske planer vil FNs bærekraftsmål være sentrale i utforming av mål og innsats-områder. Her kan det være aktuelt å trekke inn Bærekraft-prosjektet for å ivareta reiselivets rolle i arbeidet med bærekraftig utvikling.

Rollene i destinasjonsledelsen i prosjekt Bærekraftig reisemål kan kort beskrives slik:

Destinasjonsselskapets rolle

- Prosjektledelse.
- Søke støtte/finansiere og rapportere.

- Miljøsertifisering av eget selskap.
- Følge opp og iverksette tiltak for et mer Bærekraftig reisemål.
- Synliggjøre gode tiltak.
- Besvare indikatorer og levere søknad om godkjenning.
- Oppdatere kommunestyre og medlemmer årlig/halvårlig om prosjektets fremdrift.

Medlemmenes rolle

- Delta på fellesmøter og holde seg informert om prosjektet.
- Delta på relevante tiltak for sin bedrift.
- Vurdere bærekraft-tiltak og å sertifisere egen bedrift.
- Synliggjøre egne gode bærekraft-tiltak.

Kommunens rolle

- Være del av Destinasjonsledelsen.
- Gjøre vedtak om å være en aktiv bidragsyter for å oppnå Merket for Bærekraftig reisemål.
- Ha en kontaktperson i kommunen som prosjektleder kan forholde seg til og som kan bidra med kommunens dokumentasjon for å besvare spesifikke indikatorer.
- Vurdere miljøfyrtårn-sertifisering av kommunens administrasjon.
- Gjerne omtale begrepet «Bærekraftig reisemål» i egne kommuneplaner, f.eks. i sammenheng med FNs bærekraftmål.

Utover dette er det kommunen selv som bestemmer ressursbruk, deltagelse og engasjement i prosjektet.

ORGANISERING

Prosjektet er organisert i henhold til Innovasjon Norge sine retningslinjer. Visit Vestfold er prosjekteier.

Prosjektansvarlig: Ellen Larsen, daglig leder i Visit Vestfold

Prosessveileder: Anne Dorte Carlson, Occasio Consulting AS

Prosjektleder: Nikoline W. Halvorsen, prosjektleder i Visit Vestfold

Styringsgruppen:

Ellen Larsen, prosjektansvarlig Visit Vestfold

Emma Järpell, Hotelldirektør, Engø Gård Hotel & Restaurant

Kari-Ann Norèn, Styreleder Visit Vestfold, Hotelldirektør Clarion Collection Hotel Atlantic

Øyvind Hagen, Nestleder Visit Vestfold, General Manager Quality Hotel Tønsberg

Charlotte Svensen, Næringssjef, Tønsberg kommune

Jonathan Hall, Næringssjef, Færder kommune

Dag Trygve Enden, Virksomhetsleder Verdiskaping og stedsutvikling, Larvik kommune

Jan Erik Hvidsten, Næringssjef, Sandefjord kommune

Karl Jørgen Tofte, Næringssjef, Horten kommune

Arve Magne Vannebo, Næringssjef Strategi og samfunnsutvikling, Holmestrand kommune

Observatører:

Åse Lill Barstad, rådgiver reiseliv, Vestfold fylkeskommune.

Irene Siljan, Innovasjonsrådgiver, Innovasjon Norge Regionkontor Vestfold og Telemark.

Prosjektleders kontaktpersoner i kommunene:

Halvard Erlend Skjauuff, Næringsrådgiver, Tønsberg kommune

Jonathan Hall, Næringssjef, Færder kommune

Vilde Bergan, Næringsrådgiver, Larvik kommune

Anne Grethe Bakken, Næringslivs koordinatør, Sandefjord kommune
Benjamin Myklebust Rød, Klimarådgiver, Horten kommune
Espen Kristoffer Jenssen, Klima- og miljørådgiver, Holmestrand kommune

PROSJEKTØKONOMI

Innovasjon Norge har gitt finansieringsstøtte til gjennomføring av hovedprosjektet for de seks kommunene. Hovedprosjekt forventes å gå samlet fra august 2023 til februar 2025.

Prosjektmidler innvilget fra Vestfold fylkeskommune i 2019

Tilskuddsrammen gjelder for alle de 6 kommunene. Endringen ved at prosjektets første fase ble delt inn i to puljer før en felles hovedfase er bekreftet akseptert innfor tilskuddsrammen.

Større ønskede tiltak i handlingsplanen vil bli organisert som egne prosjekt og finansiert separat. Innovasjon Norge stiller seg positive til å støtte delprosjekter som følge av reisemålets arbeid med bærekraftig reiseliv. Ingen tiltak startes opp før det er enighet om dette og finansiering er i orden.

ARBEIDET MED GRUNNLAGSDOKUMENTET

Grunnlagsdokumentet er jobbet frem i samarbeid med næringsliv, kommuner og destinasjons-selskap. Det er gjennomført informasjons- og innspillmøter lokalt i kommunene. Møter for kommunene Tønsberg og Færder ble holdt via Teams i januar 2021. Her ble det først holdt informasjonsmøter og deretter innspillmøter. I kommunene Larvik, Sandefjord, Horten og Holmestrand ble holdt ett fysisk møte i hver kommune i januar 2022. Møtene ble delt i to sekvenser. Første del var informasjon og siste del var gruppearbeid og innspill. Totalt har over 70 deltagere vært involvert i prosessen.

Fordelingen på deltakerne som har gitt innspill:

- Kommunerepresentanter: 15 deltaker
- Reiselivsbedrifter som er medlem i Visit Vestfold: 35 deltakere
- Reiselivsbedrifter som ikke er medlem i Visit Vestfold: 15 deltakere
- Destinasjonsselskapet: 5 deltakere

REVIDERING AV GRUNNLAGSDOKUMENT TIL HANDLINGSPLAN

Grunnlagsdokumentet med tiltak er blitt revidert og oppdatert Q3-Q4 2023 av prosjektleder, med involvering fra kommunekontakter i alle kommunene, administrasjon i Visit Vestfold, samt prosjektansvarlig og prosessveileder. Det reviderte grunnlagsdokumentet med tiltak danner grunnlaget for arbeidet med handlingsplan for prosjektet, og videre arbeid mot et mer bærekraftig reisemål i Vestfold. Handlingsplanen skal vise et mulighetsrom for bærekraftig utvikling basert på innspill fra de involverte kommunene og næringsaktørene. Handlingsplanen skal omfatte tiltak og aktiviteter for de involverte aktørene i prosjektet og utarbeides i samspill med disse.

Realisering av handlingsplanen vil være avhengig av eierskap og innsats fra flere aktører. Visit Vestfold vil innarbeide prioriterte tiltak i sitt videre arbeid med egen virksomhetsplan hvor Bærekraftig reisemålsutvikling skal inngå som en tydelig definert del.

Planen har et langsiktig perspektiv, og det er ikke forventet at alt dette gjennomføres i løpet av prosjektfasen. Prosjektleders hovedoppgave vil i prosjektfasen være å besvare Standard 3.0, samt initiere gjennomføring av prioriterte tiltak.

STATUS BÆREKRAFT FOR REISELIVET I VÅRE KOMMUNER I DAG

Vestfold-regionen har gode bærekraftige kvaliteter som er viktige å bygge videre på gjennom utvikling, tilrettelegging og økt tilgjengelighet.

- Vestfold har en reiselivsnæring med høyt fokus på bærekraftig utvikling, og stadig flere aktører gjennomfører miljøsertifiseringer.
- Vestfold har et solid markedsgrunnlag i regionale nærmarkeder og har korte avstander mellom byer og opplevelser, noe som medfører lavere klimautslipp fra besøkende enn fra områder der reiselivet er basert på internasjonale gjester.
- Den langstrakte kystlinjen legger grunnlag for omfattende fritidstrafikk og mange hytter i kommunene. Larvik kommune er Norges største campingkommune med betydelig antall privateide campingplasser.
- Med en unik skjærgård ligger kommunene side om side langs en langstrakt kystlinje med kyststier, Pilegrimsled og sykkelvennlig terreng. I tillegg er det flotte turmuligheter i skogområdene litt «inn» i kommunene.
- Vikingveien. Ingen andre steder ligger de fysiske minnene fra vikingtiden tettere enn i Vestfold.
- Store jordbruksområder med godt jordsmonn og klima gjør Vestfold til «Norges grønnsakshage». Med rik tilgang på kortreiste kvalitetsråvarer og spesialiteter fra både jorda og sjøen bør fokus og stolthet til lokalmat «Smaken av Vestfold», løftes frem og styrke næringen i vår region.

Samtidig er det viktig å ta tak i utfordringene som oppleves av gjester så vel som lokalbefolkning. Eksemplifisert med noen punkter:

- Sommerstid preges området av svært mye trafikk, både på vei og sjø. Manglende og dårlig kollektiv mobilitet til lands og vanns gir mer biler på veien enn nødvendig. Kollektivtilbudene reduseres betydelig i sommersesongen, da mye av tilbudet er basert på skoleruter. Dette legger stort press på veisystemer og parkeringsplasser, og reduserer opplevelsen i populære områder både for tilreisende og lokalbefolkning.
  - Økt trykk stiller krav til dimensjonering av fasiliteter som gjør at vi kan opprettholde en god opplevelse for besøkende og lokal befolkning, unngå forsøpling o.l. og kan bruke områdene med minimalt avtrykk.
- Utbygging av fritidseiendommer, gjerder og stengsler legger store begrensninger på tilgangen til natur og bevegelse i strandsonen.
- Turismen i våre kommuner preges av stort trykk i sommermånedene. Både kommuner og aktører ønsker å jobbe med sesongforlengelse og helårsturisme med nær- og regionalt marked som viktige målgrupper. Her vil det være viktig å segmentere målgruppene da vi ser et annet behov hos de besøkende avhengig av årstid.
- En helårlig bærekraftig reiselivsutvikling betinger tilgjengelige fasiliteter hele året, eksempelvis søppelhåndtering, toalettfasiliteter og annen tilrettelegging.
- Økt naturbruk av brukere med mindre kunnskap om natur stiller krav til informasjon og formidling av «naturvett».